

Temiz Toplum: Gerçekten İstiyor Muyuz?

Zaman zaman ortaya çıkan yolsuzluk olaylarından sonra toplumumuzun çeşitli kesimleri “temiz toplum” istemlerini dile getirir, birkaç kişi ortaya çıkarılıp cezalandırılınca da unuttur ve yeni yolsuzluğa kadar temiz toplum rafa kaldırılır.

Bunun nedeni halkımızın gelgeç gönüllü olması değil, bu tür yolsuzlukları analiz etmesi gereken politikacı, bürokrat ve bilim adamlarının, yolsuzlukların magazin yanıyla uğraşmayı yeğlemeleri ya da bu analizi yapmadıkları veya yapamadıklarıdır. “Yolsuzluk” genel adı verilen olgulara yol açan nedenler iyi anlaşılmadığı ve onların üzerine niçin gidilemediği irdelenmediği sürece bunların önlenmesine imkan yoktur.

Bu tür bir kapsamlı analiz, kuşkusuz bir tanımla başlamalıdır. “Yolsuzluk” nedir? Neler yolsuzluktur, yolsuzlukları belirli spesifikasyonlara sahip, az sayıda “kara insanlar” mı yapar yoksa “beyaz insanlar” da yolsuzluk yaparlar mı? Bunların sayısı ne kadardır?

“Yolsuzluk”, en genel kapsamıyla, bir toplumun erdem değerlerine göre genel kabul görmüş yolların dışındaki yollarla çıkar sağlamaktır denilebilir.

Bu tanımın yanısıra bir ilkenin de benimsenmesine gerek vardır. O da, yolsuzluklar arasında yapılabilecek küçük, büyük gibi ayrımların yapay olduğu, “büyük” denilebilecek yolsuzlukların ancak “küçük” yolsuzluklardan oluşan bir temel üzerinde ayakta durabileceğidir. “Küçük” ve “büyük” olarak nitelenebilecek yolsuzluklar arasında bir sınır çekilmeye kalkışıldığında, sınırın hemen iki tarafındaki olaylardan birinin yolsuzluklar diğeri ise erdem küme’sine girmesi, kabul edilebilir bir haksızlık değildir. Toplumun, yolsuzlukları küçük, büyük, masum, iblisçe ve bu gibi sınıflara ayırmasının bir nedeni gündelik yaşamı kolaylaştırmak, bir diğeri ise kendi davranışlarını sürekli olarak erdem domeninde tutmak için gösterdiği özel çabanın sonucudur. Zaten dikkat edilirse, bu tanımlanan “küçük” ve “büyük”, herkes için aynı olmayıp, herkesin küçük ve büyüğü kendi bireysel “gereksinimlerine göre” (!) ve de sürekli olarak ayarlanmaktadır.

İşte sorun bu noktada başlamaktadır. “Temiz toplum”u istediğinden, içtenliğinden zerre kadar dahi şüphe bulunmayan insanlarımızın büyük bir bölümü -yukarıdaki tanım ve ilke uyarınca- girtlağına kadar küçük ya da büyük yolsuzlukların içine batmış, daha doğrusu yaşamı yolsuzluklara göre evrime uğramıştır.

Bu can sıkıcı olguya karşı ileri sürülebilecek olan bir savunma, kişinin kendince “küçük” olarak nitelediği yolsuzlukların hemen herkes tarafından yapıldığı ve yine herkes tarafından yapılmazsa söz konusu kişi tarafından da yapılmayacağıdır. Bu, insanların kendi kendilerine geliştirdikleri düşük dozlu bir uyuşturucu olup gerçekle ilgisi yoktur. Herkesin birden hiçbir yolsuzluk yapmaması halinde yolsuzluktan vazgeçeceği vaadi, ya ahmakça ya da sinsice bir düşünce biçimidir. Demek ki bir kişi dahi yolsuzluk yapsa onu örnek olarak gösterip daha büyüklerini yapma iznini kendine verebilmek mümkün olacaktır.

Evet, bu resim ürkütücüdür ve can sıkıcıdır. Dışımızda aradığımız yolsuzlukların ta içimizde bulunduğu, kolay yenilip yutulur bir lokma değildir.

Atandığı görev yerini değiştirmek için aracı kullanan, bu aracılığı kabul eden, bu tür ayrıcalıklar yapıldığını bilip de kulağının üzerine yatanlardan, bir kuyrukta sırasına rıza göstermeyip bir biçimde ne geçenlere; başkaları ter döküp ders çalışırken, kolay yoldan kopya çekip bilgi hırsızlığı yapan öğrencilerden, yapamayacaklarını vaad edip güven ya da oy hırsızlığı yapan politikacılara; eksik tartı yapan esnafı, aracını kurallara aykırı süren şoförü, üzerine yazdığı bileşiminde ilaç yapmayan, ürettiği otomobilin çarpışma testlerini yapmayıp insanları lme mahkum eden ya da atıklarını doğaya boşaltan sanayicisi, bankasını soyan yöneticisi ve bu gibi irili ufaklı binlerce yolsuzluk sorumlusu olan bizler eğer gerçekten temiz toplum istiyorsak, yukarıdaki tanımını ve ilkeyi iimize sindirmek ve sonra da sessiz sedasız gereklerini yapmak zorundayız.

M.Tınaz Titiz